

af ordföranden så bestämmas, att flertalet ledamöter utan svårighet eller tidspillan kunna iakttaga inställelse, får Utskottet hemställa,

att motionen icke måtte vinna Riksdagens bifall.

Stockholm den 22 Februari 1881.

På Lag-Utskottets vägnar:

G. Lagerstråle.

N:o 8.

Ank. till Riksd. Kansli den 22 Febr. 1881, kl. 5 e. m.

Lag-Utskottets Utlåtande, i anledning af väckt motion om föreskrift, att kostnad för folkskoleväsendet inom kommun skall i visst fall bestridas genom amorteringslån.

Uti § 4 mom. 5 af Kongl. stadgan angående folkundervisningen i riket den 18 Juni 1842, sådant nämnda moment lyder enligt Kongl. kungörelsen den 30 November 1876, stadgas, att om de bidrag och afgifter, hvilka i momentet närmare omförmälas, icke uppgå till det för skolväsendet erforderliga belopp, skall det åligga församlingarna att det, som brister, sammanskjuta efter de grunder, som gälla för kommunalutskylders utgörande.

Lag-Utskottet har nu från Andra Kammaren fått till sig öfverlemnad en af Herr *J. N. Biesert* väckt motion, N:o 36, deri hemställes,

»att Riksdagen behagade för sin del besluta, att i de fall, der kostnaden för något för folkskoleväsendet erforderligt ändamål uppgår till minst fem gånger så mycket som kommunens hela bevillningssumma, kostnaden skall, derest någon inom kommunen skattskyldig sådant begär, bestridas genom lån, att amorteras på minst 10 och högst 25 år.»

Till stöd för sitt förslag anför motionären följande:

Tillämpningen af ofvan omförmälda stadgande i 1876 års kungörelse hade, efter hvad erfarenheten redan visat, i många fall ledt till betänkliga oegentligheter, hvilkas upprepande för framtiden det torde vara af stor vigt att förekomma. Detta vore i synnerhet fallet, då fråga vore om utgörande af någon betydligare kostnad för skolväsendet, till exempel uppförande inom socknen af skolhusbyggnader, som alltid måste betinga rätt betydliga utgifter. Inträffade nu ett sådant fall inom en socken, der till följd af åtskilliga förhållanden flere tjenstemän samt handlande och industriidkare äfvensom enskilda löntagare vore bosatta med ett bevillningsbelopp, utgörande kanske ända till hälften eller mera af socknens hela bevillningssumma, samt till följd af nu gällande föreskrift hela den erforderliga kostnaden skulle på en gång uttaxeras, så blefve följden, dels att de som så kunde, om de visste att en sådan utgift förestode dem, hade den utvägen att inom annan kommun inköpa en obetydlig hemmanslott och der låta mantalsskrifva sig för att dy-medelst undandraga sig den befarade utgiften, hvilken fullt lagliga utväg dock ledde till obehag och missförhållanden, dels ock att de, som ej kunde eller ville vidtaga förenämnda utväg, på en gång drabbades af en oskäligen och ofta högst betungande utgift, hvarförutom det till följd af deras tiensterns beskaffenhet, hvilka af dem mången gång årligen måste ombytas, för dem lätt kunde inträffa, att de, efter att ena året hafva deltagit i kostnaden för uppförande af skolhus eller dylikt i en församling, nästa år i en annan församling, dit de nödgats inflytta, ånyo måste deltaga i dylika kostnader. Det lämpligaste sättet att förekomma sådana oegentligheter hade synts motionären bestå deri, att, om en dylik betydligare kostnad för folkskoleväsendet skulle utgöras, densamma anskaffades genom lån, att på vissa år betalas, hvarigenom för hvarje år allenast ett belopp motsvarande årsafbetalningen å lånet behöfde uttaxeras.

Det torde vara oförnekligt, att genom ett beslut af en kommun om något större företag och om uttaxerande på en gång af kostnaden

derför särskildt de kommunalmedlemmar, hvilka icke inom kommunen hafva ett stadigvarande intresse, kunna komma att öfver höfvan hårdt betungas. Detta gäller nu om alla dylika kommunalbeslut, de må vara fattade på kommunalstämma eller på kyrkostämma och de må vara afsedda till hvilket kommunalt ändamål som helst. Då emellertid, beträffande dylika beslut i allmänhet, de blifvit ställda i vederbörande kommuns fria bestämmanderätt, synes det mindre följdriktigt och lämpligt att nu, med afsteg från denna princip, särskildt beträffande kostnad för »något för folkskoleväsendet erforderligt ändamål» t. ex. skolhusbyggnad, en gång för alla föreskrifva, att då denna kostnad uppgår till visst belopp i förhållande till kommunens hela bevillningssumma, kostnaden ovilkorligen skall, derest *en enda skattskyldig* sådant yrkar, bestridas medelst upptagande af amorteringslån, och sålunda, för detta enda fall, beröfva kommun den beslutanderätt, man annars trott sig böra åt kommunerna lemna.

På dessa grunder får Utskottet vördsamt hemställa,

att förevarande motion icke måtte af Riksdagen bifallas.

Stockholm den 22 Februari 1881.

På Lag-Utskottets vägnar:

G. Lagerstråle.

Herr *Asplund* har begärt få här antecknad, att han icke inom Utskottet deltagit i afgörandet af detta ärende.
